

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevari: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

oddagrein

»EG TRÚÐI, at Torbjørn (Poulsen) skemtaði, tá hann skrivaði um sosialisering í Tingakrossi.« Hetta var aftursvarið, Pauli Ellefsen, sjálvur lögmaður, hevði til greinina hjá figgjarmálaráðharrinum, sum vakti miklan ans kring alt Føroya land.

NÆR VEDHALD og kreppulán er blivið sosialisering, man bert Torbjørn Poulsen vita. Hvørki lögmaður, sum annars í andstöðutíð síni manaði sosialiseringsspøkið fram á alljósum degi, ella blaðstjórin á Dagblaðnum kalla tað sosialisering. Ja, sjálvst Pauli Ellefsen við fakkbóks-sosialismu síni bedýr, at hetta er tað øvugta av sosialismu. Kanska hevur figgjarmálaráðharrin verið í onkrari aðrari fakkbók, sum lögmaður enn ikki hevur funnið, og sæð, at her er talan um sosialisering. Hvør veit??

LAT SKEMTIÐ LIGGJA. Málið er meira álvarsamt enn so. Tað, sum figgjarmálaráðharrin helst vil - og við honum sjálvstýris flokkurin eisini - er, at tey skip ella virki, sum ikki klára seg figgjarglaga, skulu fara á húsagang. Avleiðingar fyri bygdur og fólk skulu vit ikki viðgera her, men hvørt mansbarn dugir at siggja tær katastrofalu avleiðingar. Og nógva hava upplivað hesa stöðuna bæði í 30-unum og 50-unum. Eingin ynskir hana aftur. Men nú er líkt til, at Sjálvstýrisflokkurin tekur hesa respektina hjá Fólkaflaks-Sambandslandsstýrinum frá 50-unum um »at tað, sum ikki kann standa, má falla« upp úr kotalummanum.

SKAL RESPETIN hjá Torbirni brúkast, fer helst ein rúgva av vinnufyrirtekum at falla. Men hvørjar falla fyrst og fremst? Jú, fiskimannafyrirteknar, virkini og skipini hjá arbeiðandi fólkinum og kommununum. Hesi eru kanska ikki so væl fyrir figgjarglaga, men eru reist fyrir at skapa nýkur arbeiðspláss á bygdunum, og øll stór og smá, ung og gomul - hava lagt rygg til.

ÚRSLITIÐ eftir hóttafallið hjá Sjálvstýrisflokkinum verður, at kjarnin í vinnulívinum verður miðsavnað á nøkru fáum hondum og á nøkrum fáum plássum. Hetta er fyrir tað fyrsta ímóti øllum teimum tonkum, frammi hava verið og eru um at fáa framleiðsluna á fleiri hendur og fáa demokratisku hugsjónina eisini at galda innan tann partin av samfelagnum, sum hevur við búskapin og vinnuna at gera. Harafturat er tað ímóti ætlingini hjá undanfarnu landsstýrum um at desentralisera vinnulívið og skapa eina menning aftur í bygdunum.

SJÁLVSSTÝRISFLOKKURIN hevur spælt sín kort á borðið. Hinir landsstýrisflokkarnir hava meldað pass. Javnaðarflokkurin vil slettis ikki vera við í hesum spælinum.

JAVNAÐARFLOKKURIN metir, at ein ósemja í landsstýrinum í slíkum spurningum er so mikið álvarslig í sjálvum sær fyrir land og fólk, at hon eigur at fáa avleiðingar fyrir borgarligu landsstýrissamgonguna. Tess skjótari - tess tryggari fyrir fólk og land.

Landsskúlaráðið eigur at vera avtikið

Nógv rok hevur staðið um føroyska skúlan í summar. Ikki so nógva um skúlanæmingarnar, sum skúlin átti at verið fyrir, men um skúlalærarar og -stjórar. Hvør skal hava sum mest og helst feita bitan av skúla-lagkokuni?

Er tað tað, sum alt fyrst og fremst snýr seg um, og er skúlaverkið eitt sjúkt verk, har alt snýr seg um meira ella minni feit tænstustørv?

Tað er í hvussu er komið týðuliga fram, at nógva meta Landsskúlaráðið er eitt sjúkt ráð. Har er okkurt galið. Landsskúlaráðið er politiskt valt, er mannað av 5 evnum til politikarar, (teir hava tað felags, at eingin teirra varð valdur við seinasta lögtingsval). Av hesum eru 4 skúlalærarar og tí helst »innhábili« í starvsetan av lærarum, sínum egnu starvsfelagum.

Nú tekur so hetta ráð stöðu eftir partapolitiskum sjónarmiðum, og tað er ósakligt og ikki rætt. Tað duga flest øll at siggja, men kann hetta ráð, sum er, gera øðvís. Var annað at vænta?

Adrenn fyrirsitingin av føroyska skúlaverkinum varð yvirtikin frá dønnum, tá vóru lærarar innstillaðir til störv av fólkavaldu skúlanevndunum og fólka-valdu bý- og bygdaráðunum á staðnum, har starvsplássið var. Menn hava verið samdir um, at tað riggaði væl. Táverandi skúlastjórn hevði seinasta orðið, og sakliga var gingið fram. Men nevndin, sum stóð fyrir yvirtøkuni av skúlafyrirsitingini má hava verið av aðrari áskoðan, tí hon skúgvaði bygdar og býráð burtur, og setti sum nakað nýtt landskúlaráðið við stórum avgerðarrætti og miklari makt, og hettar ráð skuldi veljast politiskt.

Í dag siga somu menn, sum mannaðu hesa nevnd, at hetta ráð tekur avgerðir politiskt, og eru tí mis-

nøgdir. Men hetta ráð er valt politiskt, tað er manna av politikkarum, og tí vera avgerðir tess eisini merktar av partapolitikki. Vit onnur hava frikta hetta alla tíðina.

Hvør hevur so uppfunnið hetta politiskt

men við Landsskúlaráðnum er einki eftirlit.

Eg taki tí undir við partamanni mínum, Jóhannes Dalsgaard, lögtingsmanni, at lógin má endurskoðast.

Við hesum vánaligu royndum fyrir demokratið í føroyska skúlaverkinum kann eg illa lata vera við at minna á, hvussu vanda-mikið tað er at miðsavna avgerðarrættin. Eg vóni at lögtingsins skúlanevnd, sum í løtuni hevur uppskotið til lóg um fritíðarundirvising v.m. um hendi, sær stóra vansan við ódemokratisku miðsavni av øllum avgerðarrætti. Upprunauppskotið til hesa komandi lóg hevur sum vansar um enn í øðrum líki, har øll avgerð verður lögð hjá landsskúlamyndugleikunum í Tórshavn móti vilja føroysku kommununar um alt landið.

Tað er einki vunnið við at geva landsskúlafyrirsiting og ditto ráði allan avgerðarrætt, og tað er skeiv löggáva í einum landi við demokratiskum fólkaræði. Vit eiga at fremja kommunalt sjálvstýri og við tí meira nærdemokrati undir ábyrgd og fullum eftirliti av almenninginum.

Eg vil mæla Føroya Løgtingi til og einamest lögtingsins skúlanevnd sum skjótast at endurskoða lógina um skúlaverkið føroyska, og tá seriøst meta um besta loysnin ikki verður at AVTAKA LANDSSKÚLARÁÐIÐ.

Tað arbeiði, sum hetta skuldi gera, men sum sambært limir í sama ráði ikki verður gjørt til lítar, kann bítast millum lögtingsins skúlanevnd, landsstýrismannin í skúlamálum, bý- og bygdarráðini, lokalu skúlanevndirnar og landsskúlafyrirsitingina.

OKKUM TØRVAR ALS IKKI NAKAÐ LANDSSKÚLARÁÐ!

Birgir Mohr

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrir at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brevíni.

valda ráð, mannað av politikarum og sum tekur politiskar avgerðir, istaðin fyrir sakligar? Jú, í nevndini sum yvirtók skúlafyrirsitingina, sótu millum aðrar so góðir menn sum Hans Jákup Debes fyrir Tjóðveldisflokkinn og Aksel Skovbo fyrir Javnaðarflokkinn. Danir nevna tað »Skæbnens Ironi«, at júst hesir báðir skúlameinirnar skuldu koma at kenna beiskleikan av egnum verki.

Hvar aðrastaðir í demokratiska heiminum rundan um okkum í dag tekur löggávvaldið avgerðar og ávirkingarrættin frá fólkavaldu bý- og bygdaráðunum til at ávirka og avgera egnar umstøður og letur sama til eitt sentralt ráð av 5 politiskt valdum umboðum fyrir størstu flokkar á tingi??? Fyri sunt fólkaræði og gagnligt demokrati er gongdin júst tann øvugta vegin, har avgerðir í størst møgugan mun vera lagdar út til lokalmýndugleikan. Lokalmýndugleikin arbeiðir nevnliga undir eftirliti frá landsmýndugleikunum,

Sendið
lesarabrevini
til Sosialin